Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Muotikauppa ja useat urheilukaupat ovat kärsineet kaupan aloista tiettävästi eniten pandemiaa seuranneesta kysynnän laskusta. Uusien sulkutoimien pelätään edelleen karkottavan – jo muutenkin vähiä – asiakkaita, mutta tässä katastrofaalisessa tilanteessa esimerkiksi vuokrakustannukset joustavat vain vähän, jos lainkaan. Nyt alalla tarvitaan tulevilta kustannustuilta oikeasti apua, jotta myymälöiden sulkemiset ja työntekijöiden määrän lasku saataisiin taittumaan, ja konkursseilta vältyttäisiin.

Tähän mennessä muotikaupat ovat saaneet kustannustukea heikosti, vaikka vuoden 2020 aikana esimerkiksi kivijalkakaupasta katosi yli 700 miljoonaa euroa. Jos halutaan, että Suomessa on vielä pandemian jälkeenkin muotikauppoja työllistämässä ja maksamassa veroja, kustannustukea todella tarvitaan.

Muotikaupan kehitys koronavuonna oli seuraava 2020:
· vaatekauppa supistui -591 miljoonaa euroa (-18 %)
· kenkäkauppa supistui -108 miljoonaa euroa (-16 %)
· vaate ja jalkineostokset vähenivät yhteensä -699 miljoonaa euroa, eli miinusta tuli 122 € henkeä kohden (-17,6%)
· laukkukauppa väheni -27,2 miljoonalla (-27,3 %)
· vaatteiden ja kenkien verkkokauppa kasvoi +92,3 miljoonaa euroa (+19,2%)
· tekstiilien, vaatteiden, laukkujen ja kenkien kivijalkakaupan myynti laski -727,4 miljoonaa €(-16,6 %)
· vaate, kenkä ja tekstiilimyymälöiden määrä on keräämämme tilaston mukaan laskenut vuodessa noin 3320:sta myymäläpisteestä noin 3100 myymälään
· ala työllisti vuoden 2020 alussa noin 26.000 työntekijää -vuoden 2020 lopussa enää vaille 20.000 henkeä.

Kysynnän ja markkinoiden <u>romahtamisesta huolimatta vain hyvin harva yritys on saanut myönteisen päätöksen viimeisimmällä kustannustukien jakokierroksella.</u>

- vaatekaupan hakijoita oli 109 yritystä, joista myönteisen päätöksen on saanut 30 – alle prosentti myymälöihin suhteutettuna.

Kustannustukien tulisi tukea kauppojen selviämistä kriisin yli. Mutta viimeisen tukikierroksen jaossa eniten hätää kärsineen toimialan yrityksistä suurin osa ei edes hakenut tukia, koska vaatimus 30 prosentin liikevaihdon pudotuksesta kriisin tässä vaiheessa on liian tiukka. Se taas johtuu muotikapan erikoisluonteesta:

- Muoti- ja urheilukaupan luonteeseen kuulu <u>suuri vaihto-omaisuus</u> eli myymälöissä olevat myymättömät tuotteet sekä pitkään suuret varastot, jotka hankitaan ja maksetaan kuukausia ennen sesongin alkua. Pandemia romahdutti kysynnän nopeasti, ja myymättömät varastot pyrittiin myymään markkinoille usein hyvin halvalla hinnalla kannattavuuden kustannuksella. Näin muotikaupan yritysten liikevaihto saattoi pudota vähemmän, kuin mitä tuen saamisen edellyttämät 30 prosenttia. Varastojen eli vaihto-omaisyyden purkamisen vuoksi monen yrityksen liikevaihto ei 1.6.2020 - 31.10.2020 välisenä aikana heijasta lainkaan todellista yrityksen tuen tarvetta.

- Muotikaupan osalta kustannustuen tulisi olla joko kokonaan tai osaksi sidottu kannattavuuden pudotukseen liikevaihdon laskun sijaan. Yritysten tulevan toiminnan kannalta toiminnan tulos kuvaa yrityksen selviytymis- ja työllistämismahdollisuuksia liikevaihtoa paremmin.
- Tilanteen vääristymisestä kertoo se, että toimintansa kysyntätilanteeseen sopeuttanut, työntekijöitä työllistänyt yritys on voinut jäädä vaille tukia samalla kun toinen, lomautuksiin ja koko liiketoiminnan sulkemiseen päätynyt yritys on täyttänyt kriteerit ja päässyt tuen piiriin. - Liikevaihdon pudotukseen perustuvat tuet eivät ole näin välttämättä osuneet oikeaan osoitteeseen.
- Liikevaihdon laskun tulisi pandemian tässä vaiheessa olla 15 prosenttia, jotta edes jotkut muotikaupat pääsisivät kolmannella jakokierroksella tuen piiriin. Myynnit ovat jo aiemmin romahtaneet niin, ettei sellaisia pudotuksia enää ole ja yritykset ovat sopeuttaneet hankintojaan kysynnän mukaan. Esimerkiksi muotikaupan myynti Suomessa laski nyt käsittelyssä olevalla vertailukaudella marraskuussa 2020 -13,7 prosenttia, joulukuussa 2020 -13,5 prosenttia ja tammikuussa 2021 -9,4 prosenttia. Helmikuun ennakkotiedon mukaan myynnin lasku oli -20,4%.
- Myöskään tulevilla hakukierroksilla ei vertailuajankohtana enää voi olla maaliskuusta eteenpäin vuosi 2020, sillä muoti- ja urheilukaupan myynnin romahdus alkoi maaliskuun puolivälissä 2020 ja varsinkin muotikaupassa jatkuu edelleen. Vertailukautena tulisikin käyttää vuoden 2019 vastaavia lukuja
- Toisin kuin moni muu kaupan ala, varsinkin vaate- ja kenkäkaupat kilpailevat suoraan ulkomaisten verkkokauppojen kanssa ja korkeat ja joustamattomat vuokrat vaarantavat yhä useamman kivijalkakaupan toiminnan, mikä näkyy jo nyt keskustojen liiketilojen autioitumisena.

9. maaliskuuta 2021

Veli-Matti Kankaanpää
Toimitusjohtaja • Managing Director

MUOTI- JA URHEILUKAUPPA RY

Muoti- ja urheilukauppa ry • Fashion and Sports Commerce Association
Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki, Finland
+358 400 600037 • www.muotijaurheilukauppa.fi

Sami Sykkö
liiketoimintajohtaja ja päätoimittaja
Business director and Editor-in-Chief

sami.sykko@fafi.fi | +358405187333

Fashion Finland
Eteläranta 10, FI-00130 Helsinki | Fafi.fi

FAFI Est. 1917